

OPONENTSKÝ POSUDEK

Název školy: Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Název práce: VÝZNAM SOCIÁLNÍ SLOŽKY V HOSPICOVÉ PÉČI
Autor: Martina BĚŤÁKOVÁ
Školní rok: 2005/2006
Termín: září

Po grafické stránce jde o práci nadstandardní. Zvláště působivé jsou barevné tabulky a obrázky, které text příjemně oživují. Tisk i úprava na první pohled působí velmi seriózním dojmem. Podíváme-li se však na práci podrobněji, zjistíme jisté formální nedostatky.

Na pevných deskách má být uvedeno Univerzita Karlova a ne naopak. (Průvodce studenta Jaboku – dále jen Průvodce - str. 67) Titulní list také neodpovídá pokynům předepsaným v Průvodci na str. 59 (69).

Již v prohlášení jsou zbytečně zařazeny formulace pro oba rody. Autorka se ke svému ženství jistě může hrdě hlásit. Mimo jiné formulace zde některé části prohlášení nejsou uvedeny (Průvodce str. 59 – 60).

V obsahu na první pohled chybí číslování kapitol a případně víceúrovňová struktura uspořádání. Přílohy mohou mít číslování vlastní. Není příliš jasné, z jakého důvodu byly do práce zařazeny přílohy č. 2 a 3. Je snad na ně nějaký odkaz v textu? Hrají však roli zajímavého bonusu.

Obvyklejší, než název Bibliografické odkazy, je označení Bibliografie, nebo Seznam (použité) literatury, jak je to ostatně předepsáno v Průvodci na str. 62. Je také vhodnější používat při výčtu citovaných pramenů předepsaných pravidel podle ČSN ISO 690 (Průvodce 62 – 65).

Chybí zde seznam fotografií, ve vlastním textu pak popisky jednotlivých obrázků a nikde není uveden jejich autor.

Zajímavým prvem je název kapitoly uvedený jinak v obsahu a jinak v textu (str. 18). V tomto případě však autorka pátrání usnadňuje podtrženou kurzívou, která se v nadpisu nevyskytuje nikde jinde.

V úvodu chybí shrnutí plánovaného zpracování jednotlivých kapitol, podrobné vymezení tématu, případně popis metody.

Vlastní teoretická stať není příliš přehledná, protože citelně chybí číslování kapitol, které by jistě přispělo k lepší orientaci v práci. Napomohlo by jistě i autorce při řazení jednotlivých kapitol.

Pro větší přehlednost textu je také lepší používat jednotné umístění nadpisů kapitol a podkapitol a dodržet stejnou vzdálenost od předchozí kapitoly (viz např. str. 9, 10, 11, 15, 16 a 18). Totéž platí i o odstavcích (např. str. 19 – odstup od citace) a o mezerách mezi větami (Str. 16, odst. 4, ř. 3, str. 18, odst. 2, ř. 2, str. 21, odst. 6, ř. 6, nebo str. 7, odst. 4, ř. 3, kde dokonce chybí i tečka za větou.).

Na straně 20 chybí opět za některými větami tečky a nebo jsou od věty zbytečně odsazeny.

Občas se také objevuje nedůslednost při používání kurzívy (str. 17, odst. 5, ř. 9).

Na str. 18 je citován J. Zchoval, ale zdroj není uveden v bibliografii.

Je nutno ocenit, že se v práci nevyskytují příliš často rušivé gramatické jevy. Příležitostné nedodržování pádu (str. 22, odst. 3, 10. ř.), shoda podstatného a přídavného jména (str. 38, 1. odrážka, 5. ř.), nešťastné stylistické jevy (str. 25, 3. odrážka), oddělování vedlejších vět čárkami (str. 36, otázka 25, 4. a 6. ř.) apod. jsou skutečně jen výjimkami. Některé případy jsou navíc asi jen překlipy.

Trochu více pozornosti měla autorka věnovat poznámkám, které nemají jednotný vizuální styl. Např. na str. 7 je číslo poznámky zřetelně větší, než jinde, na str. 19 se vyskytuje stejný problém, který je navíc rozšířen na celou poznámku. V pozn. 8 je navíc překlep.

Není také vždy jasné, kde začínají a kde končí citace. Běžně se používají uvozovky pro jejich odlišení od vlastního textu.

Odborná část je na tom po formální stránce lépe, protože je zde z velké části dodržován jednotný styl v rámci příslušných kapitol. I zde se však vyskytují některé rušivé jevy. Např. na str. 25 v podkapitole „Předpoklady průzkumu“ chybí tečka za větou v 1. a 9. odrážce. Ve výčtu zaměstnanců hospice na str. 26 je trochu zmatek, který by se vyřešil vložением upřesňujícího spojení „z toho“. Po uvedení počtu 26 zaměstnanců následuje hned výčet jednotlivých skupin. Také je zřejmé, že tam pracují 2 dobrovolnice a ne dobrovolníci. Je tam totiž jen 1 muž a ten je ošetřovatel.

V otázce č. 7 na 28. straně je najednou 28 respondentů.

Zbytečná je také rozdílná grafická úprava zpracování jednotlivých otázek. Například označení otázky je umístěno až pod její znění. Je pravda, že se většinou vejde do prázdného místa v tabulce, ale to vypadá spíše jako z nouze ctnost. Tabulky pak mají různé šířky jednotlivých sloupců a až na otázky č. 13, 21 a 24 neodpovídají názvy grafů znění otázky. V případě otázky č. 15 na 31. straně je seřazení úkonů podle časové náročnosti dokonce nepochopitelně nazváno „Komunikace s pacientem“. V 18. otázce je zase nejednotné odskočení textu za tečkou u pořadového čísla, u 14. otázky na 31. straně jsou použity nesrozumitelné zkratky a není jasné, proč některé otázky (např. otázka č. 17 na 32. straně) nejsou znázorněny také graficky?!

Obsahová stránka práce působí vyrovnanějším dojmem. Práce neobsahuje žádné rušivé citové výlevy ani křečovitě formulace, přestože k nim téma může svádět.

V teoretické části je však klíčová podkapitola „Sociální složka“ na str. 13 dosti nevýrazná a zasloužila by si určitě hlubší zpracování, protože je důležitá pro navazující praktickou část. Je pravděpodobné, že jde v tomto případě o citaci, protože se v ní najednou mluví o paliativní péči, která obsahuje sociální složku. Souvisí to sice spolu, ale je to trochu zavádějící, pokud jde o klíčovou kapitolu práce.

O řazení kapitol již byla řeč. Text se stává čtivější a přehlednější, když jsou kapitoly vnitřně provázány a obsahově navazují, případně se vždy vysvětlí co a proč bude následovat a z čeho se v té které kapitole vychází a na co se navazuje.

V odborné části se autorka svou diskretností a dodržováním dotazníkové anonymity připravila o zajímavou možnost rozlišit výsledky průzkumu podle pracovního zařazení respondentů. Pro čtenáře je také náročnější se zde orientovat, protože cíle a předpoklady průzkumu nejsou přehledně číslovány a tak spolu komunikují jen velmi nezřetelně. Je pravda, že jich je v obou případech 10, ale nikde není uveden klíč, který by je svázal s dotazníkovými otázkami, kterých je 32 a s diskuzí výsledků výzkumu, kde je 13 odrážek. Je proto dosti obtížné sledovat naplnění jednotlivých předpokladů průzkumu. Přesto se dá vypátrat následující:

předpoklad průzkumu (pořadí odrážky)	odpovídá	odrážce v diskuzi výsledků
5		5 a 6
6		7, 8 a 9
7		10
8		11
9		12
10		13

U některých otázek není úplně jasný jejich smysl. Proč se zjišťuje, zda někdo pracuje v zařízení déle než 5 let, když to není možné? Jak spolu korespondují otázka č. 4 a popis metodiky průzkumu na str. 26?

V závěru se autorka snaží o shrnutí výsledků práce. Oproti předchozím formulacím však píše pouze o zdravotních sestřích, přestože v dotazníkovém šetření se jednalo o všechny pracovníky hospice. Dvakrát se konstatuje, že je sociální složka důležitá.

Obsahově je práce zajímavá právě pro zvolené téma, které směřuje k další profesionalizaci služeb tohoto typu. Autorka touto prací přispívá k optimalizaci terminální péče a zdůrazňuje důležitost komplexního pojmání umírajícího člověka. Umožňuje tak vyváženou a všem sociálním vazbám otevřenou starost o člověka, který není jen „množinou orgánů v koženém vaku“, jak uvádí autorka na str. 11, ale jedinečnou bytostí s mnoha rovinami, schopnostmi a potřebami.

Přestože je výčet odhalených nedostatků snad až příliš podrobný, bude každému, kdo si práci přečte, zřejmé, že je vypracována velmi svědomitě a pečlivě. Také téma je zvoleno s odvahou a odpovědností. S tématem se autorka vyrovnala se ctí a proto **doporučuji její práci k obhajobě a navrhuji hodnocení C.**

Při obhajobě by se mohla autorka zamyslet nad následujícími otázkami:

1. Jak spolu korespondují otázka č. 4 a popis metodiky průzkumu na str. 26?
2. Nejsou vzhledem k počtu respondentů některé profese uvedené v otázce č. 4 zbytečné?
3. Nechybí tam některé?
4. Jak probíhal výběr respondentů a proč nebyli do výzkumu zařazeni všichni zaměstnanci?

V Praze dne 28. 8. 2006

Radomír KUCHAR